

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. szeptember 3.

199. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Viaio dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Feladás szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:
Egész évre 24 kor.
Félévre 12 kor.
Negyedévre 6 kor.
Hónapra 2 kor.
Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 husásos petit sorja 60 fillér.

Wickenburg István.

Fiume, szept. 2.

Harmincéves állami szolgálatának jubileumai üli szeptember harmadikán Fiume kormányzója. A véletlen úgy akarta, hogy ez a jubileum éppen a nyugalom napján legyen, miáltal még magasztosabb az a hangulat, melynek keretében Wickenburg István gróf harminc munkában eltöltött esztendőre tekinthet vissza. Fiume kormányzói eddig vajmi ritkán jubiláltak harminc szolgálati évet, a munkából nekik csak a kényelmesebb rész jutott ki. De Wickenburg grófot még ott is, ahol közjogi méltóságánál fogva megilleti a reprezentálás, az ő nagy szerénysége jellemzi legjobban.

Mintha csak most kezdte volna el gyönyörű pályáját, olyan fiatalos hévvel, szeretettel és szorgalommal dolgozik még ma is és ha valakiről, úgy Fiume kormányzójáról lehet elmondani, hogy a munka embere. A harminc év előtti adófelügyelőségi kishivatalnok a maga erejéből ma az ország egyik legnagyobb méltóságába emelkedett. Nagy kitartás vezérelte egész hivatali pályáján és tudásával egyre szebb pozíciókat vívott ki az állami tisztviselő ranglétráján.

A jubiláns kormányzó élete a vál-

tozatosságok sorozata. Aradon született 1859. június 19-én. Atyja, Wickenburg Ödön gróf volt, aki a szerencsétlen véget ért Miksa mexicói császár mellett élte fogytáig kitartott. Anyja a zalabéri Horváth-család sarja s nem egy családtag nevét örzi aranybetűkkel a magyar nemzet történelme. Gondos nevelése volt István grófnak és már gyermekkorában nagy világot látott. Mexicóban volt, ahol a csodaszép tájak közt művészműveit szőtte. De az ifju grófra gyorsan következtek a sorscsapások. Hősies atyját korán elvesztette s egyedüli szórakozását a művészetnek szentelte. Ha történetesen nem lesz állami tisztviselő, ma egyik legnevesebb festőművésztünk tiszteletjűk benne. A bécsi Theresianum elvégzése után az egyetem első két évét Bécsben hallgatta, majd a budapesti tudományegyetemet látogatta, ahol a politikai doktorátust fényes sikerrel szerezte meg. 1881. szeptember 3-án lépett állami szolgálatba. A Budapest székesfővárosi adófelügyelő mellé került, ahol kemény munka várt rá. 1882-ben miniszteri fogalmazó lett, 1884-ben pedig a több nyelven kitűnően beszélő grófot hasonló minőségben Fiuméba helyezték. Itt végigment minden hivatali ranglétrán. 1909. szeptember 9-én kormányzóhe-

lyettes lett. Nákó Sándor gróf távozásával ő került a kormányzás élére s egy teljes éven át mint kormányzóhelyettes vezette a kormányzóságot. Ez idő alatt nagy politikai diadalt aratott. A júniusi általános választásokon a kormányzó jelöltje, az oly korán elköltözött Maylander Mihály fényesen győzedelmeskedett az ellenjelölt felett.

Fiume kormányzójává 1910. november 18-án nevezte ki a király. Kormányzói kinevezést még ritkán fogadott a magyar kikötőváros oly lelkesedéssel, mint Wickenburg grófét. Hiszen régi ismerőst nyert az ő személyében, aki ismeri e város minden lakóját, tudja hol és miként kell segíteni. A közelmúlt eseményei pedig mindnyájunk előtt ismeretesekek. Egy időközi választás, majd a rappresentanza-választás is igazolta, hogy Fiume a kormányzó mellett van és most jubileuma alkalmával a kormányzó a legszebb ajándékot önmaga szerezte meg: béke van Fiumében, amit előtte hosszú éveken nem tudtak elérni.

És most távol Fiumétől, a fenyegetéstől övezett Wischenauban harminc esztendei állami szolgálatát jubilálja a kormányzó. Ismét hű maradt magához, kitérvén az ünneplések elől. Pedig a kormányzás tisztviselői büszkék vezetőjükre, aki az ő soraikból került ki.

„A Tengerpart“ tárcája.

Az új cseléd.

Reggeli tíz óra negyvenkét perckor mutatkozott be a helyszerező újján s már tíz óra negyvenhét perckor megkezdte hivatalos működését. Az a gyors elhatározás, mellyel felvették, biztos rokonszenves külsejének volt tulajdonítható. Mert vörös, nagy szeplőkkel tarkított arca, kevés, de annál égőbb haja és olyan himlőhelyes bőre volt, aminőt elképzelni is alig lehet. Oriási lábain kacszáza járt és kiejtése, valamint illata az auvergnei parasztlányokra emlékeztetett.

És a madame mégis így szólt hozzá:
— Maga nagyon tetszik nekem!
Milyen elnézővé teszi az embert a negyvennyolc óráig tartó cselédhiány! . . .
Zetulbé — így hívták a megnyerő külsejű cselédet — első ténykedései azonban nem voltak valami szerencsések. Jól bemutatta fekete fényűzőjét az ur sárga cipőit s azután, mikor asztalt kezdett teríteni, iszonyú csörömpölés kíséretében összetörte az edényeknek legalább a felét.

A reggeli is rosszul sikerült, bár biztosította urnőjét, hogy kitűnően készíti a leütött vaját, mert nem tett alájuk vaját. De azért hatalmas arccal vitte az ebédlőbe a sepernyőhöz elválaszthatatlanul odatapadt tojásokat.

Miután az ur által erélyes dorgálásban részesült, kinek a türelem nem volt éppen fő-

erénye, Zetulbé elárulta érzékeny természetét könyzaporával, melynek sós vize a többi ételbe vegyült és élvezhetetlenné tette azokat is.

A valódi dráma azonban csak délután öt órakor következett.

A monsieur ugyanis ekkor tért haza. Hogy elfelejtse a rossz villásreggelit, remek homárt hozott magával, melyet letett a konyhaasztalon. Zetulbé ebben a pillanatban éppen távol volt.

Azután felezégre ment, de mert meg akarta őt lepni, olyan erőltetett arckifejezéssel lépett be hozzá, hogy az rögtön gyanut fogott.

— Semmi, éppen semmi, édesem! — mondta a férj most már természetes mosollyal, amiből az asszony még inkább meggyőződött, hogy a monsieur valamit rejteget.

— Fogadni mernék, hogy valami meglepetést tartogatsz számomra, cicuskám! . . .

— De nem, aranyeim!

— Nos, gyorsan, vadd be kicsi feleségednek! — szólt az asszony egy bébé bájoságával.

— Ha bevallanám, titkom nem rejtene többé magában meglepetést! — válaszolt a férj, aki kissé már ingadozott.

— Nos drágicám! — erősködött az asszony, aki hogy kielégítse kíváncsiságát, nem habozott visszaélni szántizkáló bájainak varázsával. Kedveskedő mozdulattal férje ölébe ült és nyakára számtalan forró, édes csókot nyomott.

Zetulbé ebben a pillanatban rohant be

nagy robajjal a szobába; felkendezve, kuszált h ijai, réveteg szemekkel és a csiptetővel reszketeg kezeiben.

Azokban mindjárt az ajtónál megállt, mert kénytelen volt megfogni a kilincset, hogy meg tudjon állni roskadozó lábain.

— Ah, asszonyom! . . . Ah, asszonyom! — kiáltott, rémülettől elhaló hangon.

— Nos, mi történt? — kérdezte az ur némi aggodalommal.

— Tűz van? — kiáltott fel ijedten az asszony.

— Nem . . . nem, én . . . az ablak . . . az ablakon . . .

— Talán kiesett az ablakon? — ordított az ur.

— Nem . . . nem, én . . . estem . . . ki, hanem ki . . . kidobtam . . .

— Mit dobott ki az ablakon, maga szerencsétlen? . . . Csak nem a salátás tálat?

— Azt a szőr . . . nyeteget, az . . . asztalról! . . .

— Mit beszél? . . . Az én homáromat dobta ki az ablakon? — kiabált magánkívül az ur és kirohant a szobából.

— Lehetetlen! . . . Miként tehetett ilyen ostobaságot? — kérdezte bosszusan az asszony, aki kimondhatatlanul imádta a homárt. — Milyen állat! . . .

— Ah, igen, milyen állat! — ismételte Zetulbé, aki nagy zavarában nem tudta megérteni, hogy tulajdonképpen róla van szó.

Miután az ur végre felmászott az öt emeleten, valami alakatlan, piszkos tömeget hozott

Örömnappja ez a jubileum az állami tisztviselői karnak, mi pedig Fiume város közönségének érzelmeit tolmácsoljuk, amikor az egy emberöltőt hivatalban eltöltött Wickenburg István grófnak további működéséhez a Gondviselés kegyelmét kérjük. Legyen az ő kormányzósága aranybetűs Fiume történetében. Nagy és sikerült munkája, a fiu-me-i magyarság és olaszág közti béke megteremtése az idők folyamán kösse össze még erősebb kapcsolatokkal Fiumét és az anyaországot a haza javára.

És ez a becsület, nagy és hazafias munka hirdesse Wickenburg István gróf nevét, mint az állami tisztviselők díszét, ország és világ előtt.

A szerződéses tengerhajózási szolgálat új szabályozása.

Ezzel a címmel érdekes cikket közöl a hivatalos Közgazdasági Értesítő báró Wimmersperg Frigyes dr. miniszteri osztálytanácsos tollából. A sorra kerülő tengerhajózási reformok közül főként az Adria m. kir. tengerhajózási r. t. új szerződése nyomán létesítendő reformokkal foglalkozik és ezekről többek között a következőket írja:

A tapasztalat is mutatja annak utját, hogy kivitelünk intenzívebb kifejlődése végett a főszűrt a menetrendszerű járatokra kell fektetnünk. Ebben az irányban annál fontosabb intézkedések várnak megteremtésre, mert a Fiuméhez aránylag közel fekvő északafrikai partok a darabáru-forgalom kifejlődésére kiválóan alkalmasak.

Az ezen vidékek gazdasági viszonyait tekintve, a mindennapi szükségletek számos cikkei csak külföldről való bevétel útján fedeztetnek és épen ezeken a vidékeken, az eddigi elmaradottság folytán a gazdasági élet gyorsabb fellendülésére és a szükségletek rohamosabb emelkedésére nyílik biztos kilátás.

Minde vidékek forgalmának felkarolásához a földrajzi fekvést tekintve, Fiume az egyik legkedvezőbb utirányt szolgáltatja; egyrészt Tunis, Tripolis, Misurata és Bengazi sokkal közelebb vannak Fiuméhez, mint a nagy nyugateurópai kikötők, ahonnan a kivitel nagyobb tömegei szállíthatnak, de másrészt

magával. Ez volt minden, ami az ő gyönyörű homárjából megmaradt...

A kétségbeesett asszony hiába igyekezett Zetulbével megértetni tettének borzalmasságát.

— Csak nem engedhettem meg, hogy felfaljon! — válaszolt a cseléd csökönyösen, mint a fiatal öszvér, mialatt könyveivel mosogatta piszkos kezeit, melyeket azután fehér kötényéhez dörzsölt.

A házastársak még mindig ott siránkoztak a homár előtt, midőn a csengő hirtelen megszólalt.

— Biztosan a szabótól jött valaki! — mondta az ur.

— A szabótól? — kérdezte gyanakodó hangon Zetulbé és valószínűleg arra gondolt, hogy az elvetemült uraság, mely egyszer majdnem felfalta őt a homárral — újabb fortélyt eszelt ki ellene.

— Igen, a szá... bómítól!... Ha elkéri a ruhát...

— Ah, igen, uram!... Jól van!... Ha elkéri a ruhát? — ismételte Zetulbé ostobán az ur szavait.

— Majd átadja azt az új öltözetet, mely szobámban az ágyon fekszik!... Valami csekélységet kell még rajta igazítani.

— Várjon csak kissé!... Azután ezt a százhusz frankot is kifizetheti, ha az illető számlát hozott.

— Számlát? — mormogott Zetulbé, gondolt arccal.

— Nos igen, olyan bélyeges papírt! — magyarázta az urnő.

— Jó, jó!... Olyan bélyeges papír!

egész Marokkó is oly fejlődőképes piacot szolgáltat, amelyen termékeink és iparcikkeink kiválóan előnyös és jelentékeny emelkedést ígérő elhelyezést találhatnak.

Különösen fontos, hogy ezen vidékekkel az összeköttetések még a mostani kezdetlegesebb forgalmi viszonyok között létesítenek, mert a későbbi fejlődés legbiztosabb feltétele fűződik ahhoz, hogy pozíciókat még a nemzetközi verseny nagyobb arányú kifejlődése előtt megállapíthassuk és azt ennek segítségével könnyebben és szilárdabban fenntarthatassuk.

A szóban levő vidék külforgalmának természete megkívánja, hogy a járatok ne csupán kötött menetrend mellett, hanem egyuttal rendszeres időközökben és elég sűrűen közlekedjenek. Ugyanis az ottani gazdasági viszonyok főismérve az, hogy a ma még legtöbbszörre tökéletes helyi kereskedelem nagy készleteket nem tarthat raktáron, de annál nagyobb érdeke az, hogy készleteit rövid idő alatt rendszeresen megújíthassa és a vevőközönséget a megújuló kívánalmak pontos kielégítésével magának állandóan megtarthassa.

Ebből az indokból a járatok rendszeres heti időközökben akként lennének berendezendők, hogy a kereskedő közönség a biztosan rendelkezésre álló járatok egész sorozatára egyszerre létesíthessen üzleti köteleket.

Egy másik követelmény, mely szintén az északafrikai vidékek sajátos forgalmi viszonyai-ból folyik, a járatoknak egyuttal a személyforgalomra is való berendezését kívánja: a jelzett vidékeken az utasforgalom jelentékenyebb része ez idő szerint ugyiszólván kizárólag a hajózásra van utalva és kétségtelen, hogy amely vállalat az utasforgalom ellátásában számottevő pozíciót tud magának biztosítani, az egyuttal az áruforgalmat is bővebben és jelentékenyebben tudja magához vonzani.

Különös jelentősége van a személyforgalom felkarolásának a hazai kereskedelmi utazók szempontjából is, akik különben az illető vidékekre csak nagyobb idővesztéssel és nagyobb költséggel tudnának összeköttetéseket létesíteni.

Hogy az új szolgálat ezekben a viszonylatokban az igényeknek megfelelően, az Adriának egészen más hajókat fog kellenni szolgálatba állítani — mint amiket eddigi hajóállománya szolgáltat. Az egyszerű áruhajók helyett az utazóközönség mai fejlett igényeinek megfelelő és kényelmes berendezésű hajókra lesz szükség, amelyek az e szempontból tekintetbe jövő külföldi vállalatok hajóival a versenyt könnyen megálhassák.

— De csupán a számla ellenében adhatja át neki a pénzt! — intette az ur még egyszer a cselédet.

A csengő ismét megszólalt. Midőn Zetulbé kirohant az ajtóhoz, egy rongyos alakkal találta szemben magát.

— Mit akar? — kérdezte a leány olyan nyájassággal, mint aminővel a puskaporos torony előtt álló ő fogadna valakit.

— Kérem szépen — mormogott a szegény ördög — nem kaphatnék valamit: kenyeret, ruhát, vagy...

— Ah, ugy? ... tehát az ur öltözetét akarja elvinni?

— Azt sem utasítanám vissza...

— És a pénzt is?

— Ha csak lehet...

— Hozott magával nyugtát?

— Ah, talán igazolványra gondol?

— Nem úgy mondták azt nekem! — mormogta Zetulbé. — Van-e rajta bélyeg?

— Még pedig a polgármesteré! — szólt diadalmasan a rongyos alak.

— Mégis csak az lesz! — töprengt a cseléd, mialatt átvette a koldus szegénységi bizonyítványát, mely már össze-vissza volt piszkolva, gyűrve és hasítva a hajlásokon.

Két perccel később Zetulbé lelkiismeretesen átadta a meghökkenést, de a váratlan szerencsétől boldog éhenkórászak az új ruháját és csengő aranyban a százhusz frankot...

Talán mondani sem szükséges, délután öt óra harminckét perckor csufosan kidobták Zetulbét, aki állását aznap reggel tíz óra negyvenhét perckor foglalta el. Leon Xanrof.

A hajók ezen versenyképességének legfőbb kelléke, hogy az új hajók az eddigieknél nagyobb sebességet fejtsenek ki és módot nyújtsanak ahhoz, hogy a nagyobb forgalom idején vagy a kedvezőtlen időjárás folytán előálló késéseket az ut további tartama alatt megszüntetni lehessen.

Amellett azonban, hogy a főszűrt az Adria menetrendszerű szolgálatának kiépítésére kell fordítani, a nyugateurópai viszonylatoknak forgalmi igényeit sem szabad figyelmen kívül hagyni. Az érezhető mérvben megcsappannak nyugateurópai forgalom céljaira ugyan már nincs szükség annyi járatra, mint eddig, de a korlátozás csakis a járatok számára, nem pedig a viszonylatok kevesbitésére terjedhet ki. Közgazdasági szempontból a járatok biztosítására éppen a mostani csökkent forgalom mellett van nagyobb szükség, mert az élénk tömegforgalom önmagának is képes a szükséges járatokat megszerezni, míg a kisebb forgalom csak úgy találhat utat, ha e célra szerződésileg lekötött járatok rendelkezésre állnak.

Elengedhetetlen tehát, hogy a nyugateurópai viszonylatok, melyek a tengeren való eddigi kivitelünk legfőbb kontingensét szolgáltatják, hiánytalanul fentartassanak és az összeköttetések állandó fentartásával módot nyújtsanak, hogy a konjunkturák újabb kedvező alakulása esetén nyugateurópai forgalmunk minden nehézség nélkül újra lendületet vehessen.

Nincs szükség azonban arra, hogy a mai megfogyott kivitel céljaira az egyes viszonylatokban álló járatok tejesítenek és nem is lenne indokolt, hogy ily viszonylatokban a hajó nagyrészt üresen közlekedjék. Az ebből eredő nehézség elhárítható lesz azáltal, hogy ugyanazon hajó esetleg több viszonylaton ugyanazon járaton szolgáljon ki, de magának a viszonylatnak rendszeres kiszolgálása a mondottakból folyólag csekélyebb rakomány kínálkozásán esetén is biztosítandó.

Módosítást kíván az Adria behozatali szolgálatának szabályozása is; a nyugateurópai kikötőkből némely angol kikötőtől és Bordeauxtól eltekintve, a behozatal legtöbbszörre tömegszállítványokat képez, amelyeket sajátos üzemi berendezésénél fogva a szabadhajózás is célszerűen közvetíthet. A szerződéses hajózásnak rendeltetése főleg az lévén, hogy forgalmunk számára a különben nem kínálkozó szállítási alkalmakat rendelkezésre bocsássa, viszont kívánatos, hogy azok a járatok, melyek e célra alkalmasak, a szabadhajózás köréből ki ne vonassanak.

Az Adria szolgálatát mellett fejlesztés igényel parthajózássunk is, hogy a forgalom fokozódó igényei kielégítést nyerjenek. Itt is a legfőbb feltétel, hogy jobb, kényelmesebb és gyorsabb hajók állíttassanak szolgálatba avégből, hogy a parthajózássunkban igen örövendetesen kifejlődött személyforgalom is kellő támogatásban részesüljön, de szükség van egyes új forgalmi viszonylatok berendezésére valamint némely meglévő viszonylat járatainak szaporítására is, hogy a szolgálat a forgalom növekedő igényeivel lépést tart-hasson.

Felettébb kívánatos, hogy a szerződéses hajózássunk újraszabályozására vonatkozó intézkedések mielőbb megtétesse. Az új szolgálat csak akkor lesz életbe léptethető, ha az anhoz szükséges idő is kinyújtja azon ideiglenes állapotot, melyben hajózási szolgáltatunk ellátásáról csak kisegítő eszközökkel gondoskodhatunk. Közgazdaságunk legfontosabb érdekei kívánják, hogy ezen állapot mielőbb véglegesen rendeztesse és hajózássunk a változott viszonyok által kijelölt új szolgálatot egész terjedelmében akadálytalanul teljesíthesse.

UJDONSÁGOK.

— A kormányzó jubileuma. Wickenburg István gróf fiu-me-i kormányzó 30 éves szolgálati jubileuma alkalmából a város minden rétegéből tömegesen érkeznek üdvözlő iratok a kormányzó címére. A kormányzóságon kért üdvözlőivre elsőként Glatz Viktor honvédszázados a nagykanizsai 20. honvéderred fiu-me-i századának üdvözlését vezette rá. Az üdvözlők közt a következők irták alá:

Mozog István igazgatóhelyettes a fiumei állami jogintézmény tanári kara és a Fiumei Tornaegylet nevében; *Schmidt* János református lelkész a fiumei református és ág. hitv. evangélikus egyházközség nevében; *Babej* János stat. főoszt. a fiumei statisztikai hivatal kirendeltsége részéről; *Denk* Árpád m. kir. révkapitány; *Könyöky* dr. a fiumei vegyiskérieti állomás részéről; *Mariányi* János főerdőtanácsos a susáki főerdőhivatal nevében; *Dorčić* József rendőrcapitány és még számosan.

Az üdvözlő ívet holnap is kiteszik a kormányzóságon.

Hinneck térparancsnok magyarázata. Lapzártakor értesülünk, hogy *Hinneck* Jenő ezredes, fiumei térparancsnok ma déli egy óraker teljes katonai díszben tisztelgett *Kankovszky* Ferenc miniszteri tanácsosnál, a kormányzóság jelenlegi vezetőjénél, a kinek „A Tengerpart”-ban és egyidejűleg a fővárosi napilapokban is megjelent híre vonatkozólag, mintha ő a magyar nyelvet a térparancsnokság levelezéséből szándékosan száműzte volna, ünnepélyes nyilatkozatot tett. A térparancsnok kijelentette, hogy ez tisztán tévedésen alapul. Ő ugyanis eddig Magyarországon kívül eső helyörségekben állomásozott, ahol kizárólag német nyelven leveleztek. A hadügyminiszter szóbanforgó rendeletéről ezideig nem volt tudomása, minthogy magyarnyelvű referense jelenleg beteg és csupán így történhetett meg, hogy a rendelettel ellenkezőleg cselekedett. Most, hogy tévedését belátja, bejelenti a kormányzóság vezetőjének, hogy ezentul teljes mértékben respektálni fogja a magyar nyelvet, mert távol áll tőle, hogy ő mint katona a fennálló rendeletnek ellenére cselekedjen. *Hinneck* ezredes, térparancsnok ezen ki-magyarázása teljesen megnyugtathatja a magyarságot, mely a hadseregért milliók tömegét áldozta fel. Ezzel szemben azután méltán elvárhatja, hogy meglevő jogai minden helyen és minden tekintetben respektáltassanak. *Hinneck* térparancsnok ügyében ma délelőtt a képviselőházban *Abraham* Dezső interpellációt jelentett be. Az interpelláció azonban az idő előrehaladottságára való tekintettel ma elmaradt.

A japán flotta Fiumében. A mikádó parancsa folytán a távol Keletről a japán haditengerészet két cirkálója, a „*Kurama*” és „*Tone*” hadihajók Angolországba mentek, hogy az V. György angol király koronázása alkalmából Plymouthban tartandó nemzetközi flottaszemlén résztvegyenek. A spitheheadi kikötőből a japán flotta e két hajója, a mely az orosz-japán háborúban is részt vett, a földközi tengeri kikötők látogatására indult. E látogatás közben ma reggel a két cirkáló Fiuméba érkezett. A kormányzó távolléte következtében a szokásos ünnepélyek ezúttal elmaradnak. A japán haditengerészek délután kapják meg parancsnokaiktól az engedélyt a partra szállásra, ahol bizonyára sok kedves „banzaj” fogadja őket. A japán haditengerészeknek csodálatos az intelligenciájuk. A tiszték több európai nyelven beszélnek, a legénység nagy része pedig többé-kevésbé jól beszéli az angol nyelvet.

A japán hadihajók érkezéséről a következő tudósításunk számol be:

Az angolországi flottaszemlén a japán haditengerészet részéről a 14640 t. „*Kurama*” és a 4700 t. „*Tone*” cirkálók vettek részt. A hajók vezetői *Shimamura* altengernagy parancsnok. A „*Kurama*” legénységének száma 965, parancsnoka *Ishii* sorhajókapitány, a „*Tone*” cir-

kálón pedig 445 haditengerész szolgál *Jamaguchi* sorhajókapitány parancsnoksága alatt. A japán hadihajók legutóbb Civitavecchia kikötőjében időztek, ahonnan Fiuméba indultak el. A magyar kikötőváros elé d. e. negyed 11 óraker érkeztek a hadihajók s *huszonegy* ágyulövessel üdvözölték Fiumét. Nyomban a megérkezés után a tengerészeti hatóság „*Vontató*” gőzösén *Roediger* Ernő miniszteri osztálytanácsos, révkapitány, a flotta üdvözlésére ment, *Minach* Antal lovag révkapitány pedig a „*Klotild*” gőzösön ment a japán hadihajókra, ahol *Susuki* sorhajóorvossal megtartotta az egészségügyi vizsgálatot.

Ez a vizsgálat azért vált szükségessé, mert a hadihajók legutóbb a kolerától fertőzött olaszországi kikötőkben időztek. Civitavecchia kikötőjéből való elindulás óta azonban már öt nap telt el. Az egészségügyi vizsgálat a hadihajókon mindent rendben talált.

A két japán cirkáló a hullámgát tengeri oldalán, egymástól 500 méternyire vetett horgonyt. A hajók érkezését a hullámgátról nagy számu közönség nézte végig.

Tizenegy óraker a jelenleg *Abbazia*-ban tartózkodó *Call* Guido báró tokiói osztrák-magyar nagykövét motorcsónakon a hadihajókra ment.

A délelőtti folyamán *Susuki* japán sorhajóorvos felkereste *Roediger* Ernő révkapitányt s vele az egészségügyi intézkedéseket beszélte meg.

Délután a hadihajók parancsnokai látogatásokat tesznek a kormányzóságon, a városházán, a tengerészeti hatóságon és az egyes katonai parancsnokságokon. A kormányzóságon tett látogatást *Kankovszky* Ferenc miniszteri tanácsos, a kormányzóság jelenlegi vezetője *Villani* Frigyes báró miniszteri fogalmazó kíséretében holnap vasárnap délelőtt adja vissza a „*Kurama*” hadihajón.

A japán hadihajók szeptember 7-9-ig maradnak Fiumében. Innen Pólába mennek, a honnan e hó 10-én Maltába indulnak el. Maltából a hadihajók a szuezi csatornán át Japánba mennek.

Estély a japánok tiszteletére. A Casino des Etrangers hétfőn este az itt időző japán hadihajók tiszteletére estélyt rendez, melyre *Hardegg* János gróf a Casino des Etrangers elnöke ma délután meghívta az admirálist és a tisztikart.

Az «Andrássy» gőzös balesetéhez. Az *Adria* tengerhajózási társaság „*Andrássy*” gőzöst, mely vasárnap hajnalban Isola Canidokanál zátonyra jutott, ma reggel öt óraker a tengerészeti hatóság „*Vontató*” gőzöse a Danubius-gyári telepen levő állami uszódokkba vontatta. A gőzös sérüléseit itt kijavítják s egy-két hét múlva az „*Andrássy*” ismét szolgálatba kerül.

Kolerás-e a Fiumara? Az utóbbi napokban sok szó esett a Fiumaráról, melyben állítólag koleravibriók terjesztenék a veszedelmet. Minthogy több oldalról érkeztek kérdészkódések a Fiumara veszélyességére vonatkozóan, *Tauffer* Emil dr., a tengerészeti hatóság orvosa és *Betegh* Lajos fiumei állami főállatorvos most bakteriologice megvizsgálják a Fiumara vizét s a legközelebbi napokban már nyilatkozni fognak az iránt, vajjon a bakteriologiai vizsgálat talált-e koleravibriókat a Fiumarában.

Az új drenovai plébános. *Pollich* Mátyás a múlt héten kinevezett drenovai plébános október 1-én foglalja el új helyét. A legközelebbi napokban Zenggbe megy, ahol *Vucich* Rókus püspöknel leteszi az esküt.

Fiume áru- és hajóforgalma. A fiumei kikötőbe tengeren érkezett áruk mennyisége július hónapban 489.792 métermázsát és 912 darabot, az onnan elszállított áruké pedig 621.218 métermázsát 112 darabot tett. A behozatal az előző év ugyanezen hónapjához képest mintegy 400 métermázsával, a kivitel

pedig 550 métermázsával emelkedett, A folyó év első hét hónapjában Fiuméba tengeren behozott áruk mennyisége 4.871.702, az elszállítottaké pedig 5.047.244 métermázsá volt. Az előző év megfelelő időszakához képest a behozatal körülbelül 311.000 métermázsával, a kivitel pedig körülbelül 469.000 métermázsával emelkedett. A hajóforgalom adatai szerint az 1911. év július havában 858 hajó érkezett a fiumei kikötőbe és pedig 780 rakományval és 78 üresen. A rakományval érkezett hajók közül 650 gőzös és 130 vitorlás volt, az üresen érkezettek közül 12 gőzös 66 vitorlás.

Külkereskedelmi forgalmunk július havában. A m. kir. központi statisztikai hivatal csütörtökön tette közzé a magyar szent korona országainak folyó évi július havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. A füzet tartalmazza az 1911. év július havi külkereskedelmi forgalomnak adatait, szembeállítva az előző év július havának forgalmi eredményeivel, valamint az év első hét hónapjának forgalmi adatait, ugyancsak a múlt év megfelelő adataival összehasonlítva.

A közzétett adatok szerint *behozatalunk* értéke az előző évi 965.5 millió koronával szemben ez év július havában 1.068.8 millió koronát ért el s ebből 768.4 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. *Kivitelünk* értéke a múlt évi 841.2 millió koronával szemben a folyó év első hét hónapjában 858.7 millió koronát tett, mely összeghez Ausztria 626.5 millió koronával járult. Az 1911. év első hét hónapjában *árumérlegünk* összesen 210.1 millió korona, Ausztriával szemben pedig 141.9 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékösszeggel a textilipar kész gyártmányai szerepelnek. Ezen áruk behozatali értéke a f. év első hét hónapjában 255.4 millió koronát tett s ez összegben Ausztria nem kevesebbel, mint 241.6 millió koronával részesedik. Pamutszövetekből behozatalunk egymagában 107.7 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 70 millió koronát. Konfekcionált árukból való behozatalunk értéke 59.1 millió korona volt; ezen tarifaosztályban 13.7 millió K-val a férfiruhák, 16.4 millió koronával a fehérműek, 11.4 millió koronával a kalapok és 8.7 millió koronával a női ruhák szerepelnek.

Jelentékeny behozatalunk volt még bőr- és bőrárúkból: 63.1 millió korona (ebből 55.1 millió Ausztriából), vas- és vasárúkból 59.8 millió korona (ebből 60.2 millió korona Ausztriából), gépek és készülékekből: 40.3 millió korona (ebből 25.9 millió korona Ausztriából).

Legfontosabb *kiviteli cikkeink* ezutal is a gabonaműek és a liszt. Az utóbbiból január-július havi kivitelünk: 114.7 millió koronát tett, amiből 107.4 millió korona értékű Ausztriába szállított. Ezen árunál az előző év első hét havához képest az összes kivitelben 12.5, az Ausztriába irányuló kivitelben 11.8 millió korona emelkedés mutatkozik. *Buzakivitelünk* értéke 42 millió korona volt (az előző év január-július havában 26.5 millió), rozskivitelünk 23 millió, árpakivitelünk 6.8 millió, zabkivitelünk 10.2 millió, tengerikivitelünk 47.2 millió (1910-ben 35.9 millió) koronát képviselt. Összes kivitelünk gabonalisztműekből, hüvelyesekből 271 millió koronát tett, 32.1 millióval haladva meg a múlt évi január-július havi kivitel értékét. A vágó- és igásállatok kivitele az előző év első hét havának eredményeihez képest csökkent s az előző év 164.4 millió koronával szemben csak 117.5 millió korona értéket képviselt. A csökkenés a sertés kivitelnél 21.7 millió, az ökrök kivitelnél 15.5 millió, a tehén kivitelnél 8.9 millió, a bikák kivitelnél 859.000 koronát tett. Emelkedés — 3.5 millió korona — csak a ló kivitelnél mutatkozott.

A faneműek kivitele az előző évi 42.7 millió koronáról 45.5 millió koronára emelkedett; bárdolt és fűrészelt épület- és műfakivitelünk az előző év kiviteléhez képest 945 ezer, dongakivitelünk 392 ezer és nyers műfakivitelünk 1.4 millió koronával nagyobbodott.

A járványkórházból. A Beivederen épült járványkórházban ma már csupán az aug 16-án kolerában megbetegedett *Gorup* Mátyást és a napokkal ezelőtti bacillushordozónak talált *Grill* Jánost ápolják. E két ember bakteriologiai vizsgálata eddig még nem járt teljesen

negatív eredménnyel. Tegnap ismét több izolált embert bocsátottak el a Succursaléből, holnap pedig az izoláltak utolsó részét, huszennyolc embert bocsátanak el a járványkórházból. *Sichich Herman dr.* orvos, aki negyedik hete állandóan a járványkórházba tartózkodik, a veszély teljes megszűnése folytán hétfőn szintén elhagyja már a kórházat.

— **A rendőrség razzijája.** A rendőrség ma éjjel folytatólagos razzit tartott a városban. A razzia, amely *Minach Mario* rendőrpáncsnok, *Dorcich* és *Lengyel* rendőrtisztviselők vezetésével történt, tegnap leginkább a Braidára terjedt ki. *Veres Imre* 21 éves resicai illetőségű cipészegédnél revolvert találtak. A cipészlegényt előállították a rendőrségen. *Pucher Ferenc* 22 éves szállodai szakács a rendőrökkel szemben a motozásnál sértő magatartást tanúsított s ezért bekisérték. *Colan Viktor* 28 éves munkásnál egy hosszupergéjű zsebkést találtak.

— **Waggonhiány Fiumében.** A helybeli szállítócégeket egy idő óta nagyon érzékenyen sújtja az a körülmény, hogy egész kocsiromomány áruk berakására Fiume állomáson a hadgyakorlatok folytán nem áll elég waggon rendelkezésre. Az érdekelt cégek ma este gyűlést tartanak, hogy a kereskedelmi minisztériumtól ennek az anomáliának a sürgős megszüntetését kérjék.

— **Csavargó fiu.** *Brust Rezső* 11 éves fiu napok óta a városban csavargott s kegyelemkenyeren élt. A rendőrség tudomására jutott ennek s a fiut bevittette a rendőrségre. *Brust* ott elmondotta, hogy néhány évvel ezelőtt Fiumében lakott szüleivel, de azok nemrég Németországba utaztak s őt Triesztben lakó öregatyjához küldték azzal, hogy Fiuméba vissza fognak térni. A napokban kellett volna visszajönniök, de semmi életjelt sem adtak magukról s így a fiu itt magára maradt. Az elhagyott fiut a rendőrség valószínűleg az árvaházba fogja internálni.

— **Az argentinai hus.** Az Austro-Americana hajóstársaság érdekes statisztikát bocsátott ki az Ausztriába hozott argentinai husról s az egyes városok fogyasztásáról. Ugyazint kimutatja, hogy Ausztriából a közeli külföldre hány tonnát exportáltak az argentinai husból.

A trieszti szabadkikötőbe 1910 szeptemberében a „Laura” társasági gőzös 22,655 kg., 1911 januárban a „Wyandotte” angol gőzös 694,661, februárban az „Orcana” angol hajó 685,000, márciusban a „Gulf of Venice” angol hajó 825,000, áprilisban a „Franceska” társasági gőzös 631,092, májusban a „Sofia Hohenberg” társasági gőzös 647,234 és júniusban a „Francesca” gőzös 700,000 kg. argentinai húst hozott a trieszti szabadkikötőbe. Összesen tehát 4.215,642 kgt.

Ebből a husmennyiségből a belföldre 2980 tonna, külföldre 270 és Trieszt érintése nélkül külföldre exportáltatott, vagy a szabadkikötőben horgonyzott hajók közt elosztott 965 tonna.

Az Ausztriába behozott 2980 tonnából Bécs 1787½ tonnát fogyasztott a néhány hónap alatt. Az argentinai húst fogyasztott osztrák városok között a következők érdemelnek említést: Trieszt 291 tonna, Reichenberg 114, Klagenfurt 90, Linz 52, Salzburg 47, Brünn 46, Trento 38, Bolzano 26 és Monfalcone 18 tonna. A külföldre szállított legnagyobb husmennyiség Angliába került: 10.277 félfont, tehát körülbelül 820 tonna. Az Ausztrián keresztül kivitt husból a legnagyobb részt Svájc vásárolta s csakis kis mennyiséget vittek vasuton Itáliába.

Mint hogy az osztrák kormány az Austro-Americának megtiltotta a legutóbb érkezett 700 tonna hus bevitelét és osztrák területen való átszállítását, ideiglenesen a trieszti hűtőtelepen 450, a velenceiben pedig 250 tonnát helyeztek el.

Az Austro-Americano legújabb Svájcban és Olaszországban szerzett teret a Dél-amerikából behozott husnak. A társaság „Gelida” gőzöse viszi szét Itáliába a húst. Most van utban a „Francesca” gőzös, amely 300 tonna argentinai húst hoz. A hajót szeptember 9-ére várják Triesztbe.

— **A kikötőből.** Szeptember 2. Érkezett: „Romagna” olasz gőzös Triesztből, 1600 zsák

korpával; „Dalmatia” osztrák gőzös Cospoliba, 400 bál gyapot és 30 tonna vegyesáruval; „Veria” angol gőzös Liverpoolból, 60 tonna bádóg, 30 tonna vegyesáru és 20 tonna üres zsákkal; „Gallipoli” olasz gőzös Bariból, 30 tonna gyümölcsessel.

Indult: „Trieste” osztrák gőzös Calcuttába, 2500 láda kőolaj, 160 tonna cement, 120 tonna vegyes áru és 60 tonna ásványvízzel; „Bucovina” osztrák gőzös Cospoliba, 160 tonna cukor, 30 tonna vegyes áru és 120 láda vegyes áruval.

— **Hajókirándulások.** Az Austro-Croata hajóstársaság minden héten vasárnap Bescába, hétfőn Lussingrandéba és csütörtökön és szombaton Arbeba rendez kirándulást. Felvilágosítókkal és menetrenddel szolgál a főigazgatóság Fiume, Riva Crist. Colombo 4. Telef. 12-64.

— **«Unio» élet- és gyermekbiztosító intézet,** mint szövetkezet (ezelőtt Első Leánykiszármazási Egylet) ez év augusztus havában 1.512,800 kor. értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 1.352,500 kor. értékű új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosítási összegek fejében 152.814 kor. 50 fillér fizetett ki. 1911. január 1-től augusztus 31-éig bezárólag 14.360,800 korona értékű biztosítási ajánlat nyújtott be és 11.985,800 korona értékű új biztosítási kötvényt állított ki. Biztosítási összegek fejében a folyó évben 1.110.369 kor. 50 fillér és az intézet fenállása óta 17.863,302 korona 83 fillért fizetett ki. Ezen intézet az élet- és gyermekbiztosítás minden nemével foglalkozik a legolcsóbb díjtételek és a legelőnyösebb feltételek mellett.

— **Menetrendváltás a Volosca—Lovrana-i vonalon.** A Magyar-Horvát tengeri gőzhajózási Rt. tudomásul adja, hogy a volosca-lovrana-i mellékvonalon f. hó 4-től kezdődőleg a következő járatok teljesítenek szolgálatot: **Indulások Voloscából** d. e. 8.20, és 10.20 órákor, d. u. 2.20, 4.20-kor és Abbaziából délután 5.45 és 6.40-kor.

Indulások Lovranából délelőtt 9.20 és 11.20-kor, d. u. 3.20, 5.20, 6.10 és 7.20 órákor.

— **Verekedés a korcsmában.** Tegnap este féltizkor az All bell Moro korcsmában *Rosa József* 34 éves velencei illetőségű munkás és *Lussich József* 24 éves pólai szobrász, összeverekedtek és poharakat vágtak egymás fejéhez. Mindkettőt bekisérték a rendőrségre.

— **Kirándulások a tengeren.** Holnap vasárnap, f. hó 3-án az Ungaro-Croata a következő kirándulásokat rendezi:

Ika, Lovranába és Moschienizzebe a „Sava” gőzessel indulás Fiuméből d. u. 2.30-kor; menet Volosca, és Abbazia, érintésével; visszajövet indulás Moschienizzebe este 6.30, Lovranából este 7.—. Ikából 7.30 és Abbaziából 7.50-kor. (Menetdíj oda- és vissza 1-20, személyenként; más kikötőig és vissza 80 fillér; közbeeső kikötőkből Moschienizzeig és vissza 1 korona személyenként.)

Portoré- és Bakariba az „Abbazia” gőzessel d. u. 2.30-kor menet és esetleg jövet Urinj érintésével; visszajövet indulás Buccariból este 7.—, Portoréből 7.20 órákor. Menetár 80 fillér személyenként.

Három elegánsan

butorozott e ső emeleti szoba, villanyvilágítással és fürdőhasználattal teljesen új házban azonnal kiadó. Via delle Mura 2. szám I. emelet a via Fiumarán levő Benco drógéria mellett.

Szlojikai sós víz
CZUKORBETEGSÉG ELLEN
 speciális gyógyital.
 KÖHÖGÉST, REKEDSEGET, IDULT GYOMOR ÉS HUGYSZERV BAJOKAT
 GYÖKERESEN GYÓGYÍT.
 Főraktár: **Brazzoduro C.** cégnél
 Fiume, Telefon 459.

Igyék naponta 1-2 palack Dupla-malátasört.

de Szent István védjegyű, mert ez a legelső, a valódi.

A sörparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Ső főzede” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomor bajoknál; igen ajánlható lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Koranyi tanár Budapesten; Glax tanár Abbaziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapott kimerve minden előkelő étteremben.

Borszéki GYÓGY-ÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA!

angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vízek között.

Főraktár: **C. Brazzoduronál** - Telefon 495.

Lederer penzio Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban.

Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

A legajánlatosabb flumei szállók:

„Deák” szálló a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szalóban kitünő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Német kisasszony

délutánra gyermekek mellé kerestetik. Jelentkezni lehet délután 1—3 óra között. Adria palota IV. emelet 16.

Cirkvenicába és Noviba a „Stefánia“ gőzös 1 d. u. 2.30-kor. Visszajövet indulás Noviból este 6.—, Cirkvenicából 6.40-kor. Menetár K 1.50 személyenként; a menet-térti jegyek már a d. e. 8.45-kor és 10-kor induló továbbá a d. u. 1-kor induló hajókra is váltathatók.

Abbaziába a „Lovrana“ és „Szamos“ szalon-gőzöskkel d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12-kor, délután 2, 3, 4, 5, 6, 7, és 8.30 órakor. Utoisó járat Abbaziából Fiuméba este 8-kor. A közönség kényelmére este 11-kor is lesz járat Abbaziából Fiuméba. Menetár 1.20 kor. személyenként. Abbaziából Lovranába a hajók d. e. 8.40, 9.45 és 10.45-kor, d. u. 2.40, 3.40, 4.40, 5.40 és 6.40-kor indulnak és pedig a Fiuméből érkező termes-gőzhajókkal csatlakozva.

Fiuméből Abbaziába omnibus vonal az „Istriano“ és „Nehaj“ gőzöskkel. Indulás Fiuméből d. e. 8.30 és 10.30 órakor, továbbá d. u. 2.30, 4.30, és 6.30 órakor. Visszajövet Abbaziából d. e. 9.30 és 11.30 órakor, továbbá délután 3.30, 5.30, és 7.30-kor. Menetár 20 fil. személyenként.

Rabazba a „Liburnia“ termes-gőzössel; indulás Fiuméből d. u. 2-kor, visszajövet Rabazból este 7.30-kor. A kirándulóknak *Albona* megtekintésére kedvező alkalom nyílik. Menetár 1.60 K személyenként.

— Milyen hashajtót használjunk?
Egy előkelő londoni orvosi folyóirat érdekes összehasonlításokat tett, melyek alapján a **Ferencz József-keserűvizről** a következőket állapította meg: „A „Ferencz József“-viz hajtó hatása sótartalma messze felülmúlja a többi keserűvizet, ezért kétségtelenül a leghatásosabb. Nagy előnye, hogy belőle kis adag is elegendő. Az étvágyat egyáltalában nem rontja, hatásában biztos és fájdalmat nem okoz“. A „Ferencz József-keserűvizforrások“ igazgatósága Budapesten van.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.

— »A Tengerpart« a t. Házban. —

BUDAPEST, szept. 2. A képviselőház mai ülésén *Náray Lajos* elnököl.

Az ülés megnyitása után bemutat több kérvényt az obstrukció ellen, az általános választójog mellett és a véderőjavaslatok ellen. Az elnök a feliratoknak a kérvényi bizottsághoz való utasítását javasolja.

Hock János ezzel szemben ellenindítványt terjeszt be, mire husznál több képviselő hétére halasztandó névszerinti szavazást kér.

Majd felolvassák az interpellációs könyvet. Hat régi interpelláció felolvasása után *Ábrahám Dezső* Justh-párti képviselő *Hinneck Jenő* ezredes, *fiumei térparancsnoknak* „A Tengerpart“ csütörtöki számában ismertetett német nyelvű levelezése tárgyában.

Beck Lajos pedig „A Nap“ című újság körmendi és szekszárdi előfizetőihez küldött példányainak elkobzása miatt jegyez be interpellációt.

Az elnök ezután elrendeli a soron levő névszerinti szavazások megkezdését.

A névszerinti szavazások után *Szmrecsányi György* megindokolja indítványát a magyar *aviatikai iskola* felállítására és anyagi segélyezése ügyében.

Khuen-Hédervány Károly gróf miniszterelnök kijelenti, hogy nagy rokonszenvvel viselkedik a magyar aviatikusok iránt s szükség esetén a kormány sem fog elzárkózni a magyar géprepülő anyagi segélyezése elől.

Ezután *Beck Lajos* interpellált „A Nap“ ügyében, melyre

Székely Ferenc igazságügyminiszter nyomban válaszol. Kijelenti, hogy a tényállást még nem ismeri. Amint információi lesznek, nyomban megindítja a vizsgálatot.

A Ház mindkét választ tudomásul vette. Az idő előrehaladottságára való tekintettel *Ábrahám Dezső* interpellációja *Hinneck Jenő* fiumei térparancsnok ügyében szerdára halasztatott el.

Ezzel az ülés véget ért.

A politikai helyzet.

BUDAPEST, szept. 2. Politikai körökben beszélnek, hogy a képviselőházat még szeptemberben hat hétre elnapolják. Ha ezalatt nem sikerül a pártok közti békét helyreállítani, akkor decemberben feloszlatják a Házat. Az új választásokat már az új kormány vezetné.

A bán inzultálója bilincsbén.

BUDAPEST, szept. 2. *Matuschek* Emanuel horvát gyógyszerész, *Tomasics* Miklós horvát bán támadóját, a zágrábi csendőrök *vasra verve* szállították Budapestre, ahol a büntető járásbíró előtt ma tárgyalják az ismeretes aftért. A vádlott, a védő, *Accurti* zágrábi államügyész és a bíróság egyértelmű megegyezés folytán a tárgyalás német nyelven folyik.

Polónyi Dezső védő kijelentette, hogy sürgős interpellációt fog intézni az igazságügyminiszterhez, mert védencét mindkét kezén vasba verve, állították a bíróság elé, mint a közönséges rablógyilkosokat szokás.

Wiener járásbírónak arra a kérdésére, hogy van-e vagyona, *Matuschek* azt felelte:

— Nincs, mert *Tomasics* elvette!

Arra a kérdésre, hogy miért inzultálta a bánt, azt ndja okul, hogy anyagi tönkretételét akarta megboszulni.

Ujabb koleraeset Budapesten.

BUDAPEST, szept. 2. A külső Lipótvárosban, a Vizafogón ma újabb kolera megbetegedés történt. Egy *Bihari* József nevű napszámoson konstatálták a kolera, aki tíz nappal ezelőtt jött Mezőkövesdről a fővárosba s a Wellitsch-féle fatelepen dolgozott. Az összes óvintézkedések megtétele után Biharit a járványkórházba szállították.

A diplomahamisító gyógyszerész ügye.

POZSONY, szept. 2. A pozsonyi ítélőtábla ma foglalkozott *Ujváry* Zoltán, az okirathamisító gyógyszerész felfolyamodásával. A tábla a szabadlábrahelyezés iránti kérelemnek nem adott helyet s a további fogvatartást rendelte el. *Ujváry* igen sok hamisítást követett el s e bűnügyek kinyomozását most végzik. Többek közt *Fiumében* is követett el szélhámoságot, ahol egy leányt megszóktatott. A gyógyszerész ellen még számos más család miatt is folyik a vizsgálat.

Gyilkos mostohatestvér.

NAGYKÖRÖS, szept. 2. *Horváth* Balázs vasuti alkalmazott *Egyedi* Ferenc nevű mostohatestvérevel összeverekedett. *Horváth* futásnak eredt, de *Egyedi* hazáig követte. Otthon *Horvát* dorongot vett elő s leütötte *Egyedit*. A gyilkost letartóztatták.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz

ÜDIT-GYÓGYIT.

ÜDIT-GYÓGYIT.

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult.

ORVOSILAG AJÁNLVA.

Főlerakat: *Stalcer Antal*, Fiume Via *Tartini* 4. Kapható *Jechel F.* cégnél
Telefon 3-44.

Zongora

Kitűnő modern alig használt mahagony fából elutazás miatt azonnal eladó. Megtekinthető reggel 10—6 óra délutánig *Susák Strossmajerova* ulica 67 II. balra.

Megnyilt a

„Mercur“ Drogheria

FIUME

Via Pomerio 758. szám alatt.

„ADRIA“ szálló és étterem

FIUME

ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitűnő nemet és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: *dé Negri Tranquillo*.

WELLMANN TESTVÉREK

VAS- ÉS FÉMÁRUKERESKEDESE

Via del Pozzo 2. - FIUME - Via del Pozzo 2.

Állandó nagy raktár rúdvasban, lemezekben, épület- és bútortvasalási eszközökben, szerszámokban és mindenféle konyhafelszerelési tárgyakban.

Szolid kiszolgálás. Olcsó árak.

Egy szoba butor,

konyha berendezéssel együtt elutazás miatt olcsón eladó. *Riva Szápáry* 14. sz. III. em. *Biri János*.

Használt könyvek jutányos áron ?

Uj és használt iskolai könyvek, melyek hiteles kiadása garantáltak a

Zanutel A. könyvkereskedésben

Fiume, Via Adamich.

kaphatók.

Telefon száma 197.

ÁRJEGYZÉKEK INGYEN!

ÁRJEGYZÉKEK INGYEN!

Kolerás főhadnagy.

BUDAPEST, szept. 2. A királygyakorlatokon levő csapatok egy része a pestmegyei Versegben táborozik. *Folkusházy* Lajos főhadnagy, aki a gyakorlat alatt *Folkusházy* Zoltán kairói konzul verseghe kastélyában lakott, három nappal ezelőtt megbetegedett. A hatvanadik dandár főorzsorvosa ma konstataálta rajta a kolerát.

Hirtelen halál a kávéházban.

UJVIDÉK, szept. 2. *Mazsurán* Antal községi hadseregbeli őrnagy, hadapródiskolai tanár ma az Erzsébet-kávéházban tarokkozás közben hirtelen leesett a székről s néhány pillanat múlva meghalt. Az őrnagy már bevégezte a játszmát és a leszámolásakor érte a szív-szélhűtés.

Feleséggyilkos iparos.

BUDAPEST, szept. 2. A Váci-körut 51. számú házában ma délelőtt *Bakonyi* Sándor iparos agyonlőtte feleségét *Orbán* Máriát, mert az asszony nem akart nála maradni. Bakonyit letartóztatták.

Összeütközött vonatok.

BUDAPEST, szept. 2. Ma reggel az álmódonidőzőgráci személyvonatnak nekiment a Bruckból érkező tehervonat. Nyolc kocsi összezúzódtott, nyolc utas pedig megsebesült. A forgalmat csak átszállással tartják fenn.

Aehrenthal a királynál.

ISCHL, szept. 2. Aehrenthal gróf közös külügyminiszter, aki tegnap érkezett vissza a Mendelen töltött szabadságáról, ma délelőtt tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. Aehrenthal még ma este elutazik Ischlból.

Az osztálysorsjáték nyerevényei.

BUDAPEST, szept. 2. Az osztálysorsjáték mai húzásán százezer koronát nyert a 41383. huszezer koronát a 101547 és tizenötezer koronát a 48274 számú sorsjegy.

Kazánrobbanás egy hajón.

STETTIN, szept. 2. Tegnap délután a stepenitzi öbölben horgonyzott „Strewe” kincstári gőzös kazánja szétrobbant. A kapitány, egy mérnök és öt matróz halálát lelte, két ember pedig súlyosan megsebesült.

Herkulesfürdőt eladták.

BUDAPEST, szept. 2. Herkulesfürdőt egy francia konzorcium megvásárolta s új szállókat fog építeni.

A kolera.

TRIESZT, szept. 2. *Babuder* lovászinason nem állapították meg kolerát. *Binda* Arisztid 10 éves hajóinason, a „Villafranca” olasz vitorlás alkalmazottján Gesenatico kikötőben koleravibrációkat fedeztek fel. Az inast az „Audax” gőzösön tegnap a vesztégzárba hozták.

RÓMA, szept. 2. Hivatalos jelentés szerint eddig 800 olaszországi helységben pusztított a kolera.

Leégett nagyszálló.

KARLSBAD, szept. 2. A „Hotel Rathaus” Oberwiesenthalban teljesen leégett. *Keller* György, a szálló tulajdonosa a lángokban életét vesztette.

Szökevény csendőrök.

BELGRÁD, szept. 2. A szerb csendőrségnél előforduló gyakori szökések arra indították a hadügyminiszteriumot, hogy a csendőrségek körében szigorú vizsgálatot indítson.

Nagy árvizek Kinában.

HANKAU, szept. 2. Több kínai tartomány elöntése folytán mintegy 50,000 ember elpusztult. A kár 30,000 millió.

A hadügyminiszterválság.

KRAKKÓ, szept. 2. A „Glas Naroda” jelenti, hogy *Frigyes* főherceg legutóbbi prágai tartózkodása alatt, ahol csapatszemetelt tartott, *Weigel* báróval tanácskozott a hadügyminiszteri tárca átvétele tárgyában.

A német trónörökösne.

BERLIN, szept. 2. Cecilia német trónörökösne ismét családi örömkönek néz elébe. Áldott állapotára való tekintettel a legutóbbi csapatszemetlén már nem vehetett részt.

Katonák boszuja.

HANKAU, szept. 2. A wutsangi helyőrség 12 katonája behatolt ezredesének lakásába, akit megakartak gyilkolni, mert zsoldjukat nem adta ki és kegyetlenül bánt velök. A katonák csak az ezredes családját találták otthon s lemészárolták az összes családtagokat.

Halál egy pofon miatt.

ESZTERGOM, szept. 2. *Takács* Lajos farnadi bíró kocsin Esztergomban járt. Visszatéréskor a kocsisával összeszólkkozott s úgy arculcsapta, hogy a kocsis jajszó nélkül meghalt. A bírót letartóztatták.

Schönebeckné férje.

BERLIN, szept. 2. *Weber* irót, a gyilkossági perből híressé lett Schönebeckné férjét tegnap reggel letartóztatták, minthogy hamis eskü, csalás és okirathamisítás miatt feljelentést tettek ellene. Webert délután szabadon bocsátották, mert kiderült, hogy hamis feljelentéssel akarták Webert pellengére állítani.

Hirtelen halál.

BUDAPEST, szept. 2. A nyugati pályaudvar vendégszobájában ma reggel halva találták *Pécsi* László szatmárnémeti vasuti állomásfőnököt, aki pár napig Budapesten tartózkodott és ma akart hazautazni. Az állomásfőnököt valószínűleg szív-szélhűtés ölte meg.

A kolerajárvány.

KONSTANTINÁPOLY, szept. 2. A kolera rémes pusztításokat visz véghez. Úszkübben tegnap 50 haláleset és 51 megbetegedés történt. Tegnap délután 3 óráig 61 megbetegedés történt. Az orvosok már nem bírják tovább a rettenetes munkát. A gyógyszerek is fogytán vannak.

.. Rómába utazók figyelmébe! ..

Gambrinus-Halle

Lühr Bácsi „BAVARIA” Sör-sarnoka

ROMA, Piazza San Silvestro,
a főpostával szemben.

Magyar tulajdonos. - Magyar konyha.
Magyar kiszolgálás. - Magyar ujságok.

Valódi bajor és pilzeni sörök.
Olcsó árak! Olcsó árak!

A Tengerpart minden jogos
panaszt közöl és minden
közérdekű felszólalásnak
!! helyt ad. !!

VIII. évfolyam.**„A Tengerpart”**

Fiumének legélénkebben szerkesztett és legjobban informált napilapja jelenleg

VIII. évfolyamában**jelenik meg.**

Mint Fiumének és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi magyar napilapja

„A TENGERTPART”

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszámahoz viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre	--- K. 24.—
fél évre	.. 12.—
negyedévre	.. 6.—
egy óra	.. 2.—

Tisztviselők fél áron kapják „A TENGERTPART”-ot, úgyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERTPART” házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz „A TENGERTPART” kiadóhivatala Fiume Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz.

Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy héti ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Értesítés.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a Via delle Pile 2. számú házban a Grand kávéház mögött a

Dreher éttermet

vettem. Elsőrangú konyha, kitűnő magyar és dalmát borok. Dreher-féle világos és barna sör. Jutányos árak, figyelmes és pontos kiszolgálás. Éjjel 2 óráig nyitva. Havi előfizetések 48 és 56 K. Minden héten halvacsora. Konyhámért a budapesti 1896-iki milleniumi kiállításán dicséret oklevéllel kitüntetve.

Tisztelettel

STÖHR KÁROLY
vendéglős.

Cement és műtéglaiipar.

Ajánlja a m. t. közönségnek különösen pedig a mérnök, építész és építővállalkozó uraknak saját készítményeit: cementesöveket, téglagyártmányokat, műköléscsöket, s általában lépcső-készítményeket, kapuoszlopokat, korlátos erkélyeket, terraszokat, virágcserepeket fürdőkádokat és kéménykiégészítő szerkezeteket.

Elvállal mindenféle cement-, kréta-, szobrász-, gipsz, valamint egyéb diszmunkákat és általában szobrászati munkálatokat.

Nagy raktár építési anyagokban. Portland és román cement, kréta és fedőlemez stb.

Iroda:

Berl és Klein - Fiume
Telefon 525. cégnél Telefon 525.

"A TENGERPART"

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

Bauer Gusztáv aranyozó

Fiume, Calle Seminario 7. szám.

Elvállal e szakba tartozó mindenféle munkálatokat, készítményeket és képek eladása mérsékelt áron. Pontos és lelkiismeretes munka. Telefon 1208.

Varieté-Hôtel Susák.

Esténként I.-rendű varieté-előadások a kerthelyiségben
Kezdetre 9^{1/2} órakor. Beléptidij 1 korona.

Magyar Vendéglő

Fiume Riva Szápary
Kitűnő magyar konyha. Magyar borok. Villásreggeli. Mérsékelt árak Az átutazó és a helybeli magyarság találkozó helye. Vendégszobák tengeri kilátással.
Tulajdonos: Liebermann Izso
Telefon: 1149

A főváros központján. Villamos megálló. 10 perc a központi és nyugati pályaudvarhoz. 80 legmodernebben berendezett szoba

Augusztus hó elsején megnyit az Edison-Szálloda

Budapest, VII., Hársfa-utca 59. sz. (Király-utca sarkon.)

Tulajdonos: Pollák József.

Hideg és meleg vízvezeték. Központi fűtés, villanyvilágítás. Figyelmes kiszolgálás. Értekezés minden modern nyelven. Szobaárak 3 koronától:

2 évi jótállás.

VÁLOGATOTT MINTAGYŰJTEMÉNY TUCATJA K. 5.-

„Olla“-t több mint 2000 orvos mint a legmegbízhatóbbat ajánlja.

Kapható Fiumében: a Prodám, Catti, Mizzan és Budak-féle gyógyszerárakban, továbbá F.lli Pavacic, Benco Ernő és Papp Rudolf drogeriájában. Erd. árjegyzék ingyen az „OLLA“ Gummiközponttól Wien II 297 Praterstr. 57.

bebizonyíthatólag a legjobb higiénikus Gummi kü-lönleges-ség.

„DE LA VILLE“

SZÁLLODA ÉS KÁVÉHAZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ. TELEFON 521.

A legkényesebb ízlet szerint átalakított kávéház a magyarság legkedveltebb találkozó helye. Kitűnő italok, jó magyar borok. Esténként KOVÁCS JÓZSEF jórínevű kaposvári cigányzenekara és RÁCZ KÁROLY budapesti kishögösszólísta hangversenyeznek.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

Horvát Tengeri Gőzhajózási Részv.-Társ. Zeng.

Napi járatok

a „Petar Zrinjski“ gyorshajóval.

FIUME-ABBAZIA

	I. vonal	II. vonal	III. vonal	IV. vonal	V. vonal	VI. vonal
indulás	8.15	10.15	12.15	3.15	5.15	7.15
érkezés	8.50 ^{délelőtt}	10.50 ^{délelőtt}	12.50 ^{délelőtt}	3.50 ^{délután}	5.50 ^{délután}	7.50 ^{délután}

ABBAZIA-FIUME

	I. vonal	II. vonal	III. vonal	IV. vonal	V. vonal	VI. vonal
indulás	9.15	11.15	2.15	4.15	6.15	8.15
érkezés	9.50 ^{délelőtt}	11.50 ^{délelőtt}	2.50 ^{délután}	4.50 ^{délután}	6.50 ^{délután}	8.50 ^{délután}

MENETJEGYEK ÁRA: Oda vagy vissza 40 fill. és 60 " A menetjegyek a gőzösn kaphatók. Kikötés Fiumében a «Riva Orientale»-n Via Molo.

„M-i-i-t?“ — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigarettafüvelek fadóbozban!"

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI“ jelzéssel valódi!

Játékkártyák és antinicotin szivarkahüvelyek

a Citaonica házban levő dohány-tőzsdében kaphatók.

Hotel Trocadero

nagy étteremmel

(Vence) a Lidón (Vence)

Elsőrendű új ház a főtől jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házban. Penzió és étlap szerinti étkezés.

Tulajdonos:

Tagliapietra Giovanni.

Első fiumei magyar uri és női FODRÁSZTEREM

Fiume, Adria palota.

Végez hajmosást, hajfestést külön női teremben. Mindenféle hajmunka olcsón teljesíttetik. Lakásokba, ugy egyes meghívásokra, mint havi előfizetésekre ügyes fodrásznőt küld.

Az uri teremben jó és pontos kiszolgálás.

Telefon 11-60.

Ök 105. sz.

TURINI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS 1911.

A S. A. L. V. E. vezetése és a kiállítás Vegrehajtó Bizottságának ellenőrzése alatt álló

== SZÁLLODÁK ==

Minden modern kényelem. Egyenesen szállóknak készült épületek.

Új berendezés. — Központi fűtés. — Villanyvilágítás. — Fürdők. — Autópark az állomáson.

Grand Hôtel Victoria - ELSŐRENDŰ -

VIA MARIA VITTORIA 33, a város központjában.

250 szoba. Szalon. 2 Lift. Étterem. Szobák fürdővel. Garage.

Grand Hôtel de l'Exposition ELSŐRENDŰ

VIA SALUZZO 34. Ót percnyire a közp. pályaudvartól és a kiállitástól.

150 szoba. Szalon. Lift. Étterem.

Hôtel Dora

CORSO S. MAURIZIO, a királyi palota kertjével szemben.

Turin legnagyobb szállója.

500 szoba. 20 Szalon. Lift. Fürdők. Étterem.

Hôtel Meublé des Nations

VIA MADANA CRISTINA 15. Központi fekvés, közel a kiállitáshoz.

80 szoba és terem. Felvonó. Fürdők.

Hôtel Meublé Donizetti

VIA DONIZETTI, a VIA ORMEA sarkán, 5 percnyire a kiállitástól.

100 szoba. Szalonok.

Hôtel Valentino .. MÁSODRENDŰ

VIA ORMEA 38, a kiállítás bejárata mellett.

85 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Stupinigi

VIA S. SECONDO, a VIA FILANGERI sarkán, az állomás mellett.

50 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Crimée

VIA MONCALIERI 61, a PÓ jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben

a domb alján.

75 szoba. Szalonok. Garageok.

Hôtel Pension Eridano

VIA MONCALIERI 63, a PÓ jobb partján, a brazilai pavilonnal szemben,

a monumentális hid és a domboldal kertje mellett.

70 szoba. Szalonok. Étterem. Bar.

Hôtel Regina MÁSODRENDŰ

CORSO REGINA MARGHERITA, a CORSO FARINI sarkán. Remek kilátás a

dombokra és az alpesekre. Az Antonelliana móló és a Pó mellett.

500 szoba. — Nagy terem ünnepeket és bankettek számára. — Lift.

Étterem.

Felvilágosítások és szobamegrendelések végett következő címhez tessék fordulni:

Direction Générale des Hôtels de l'Exposition

Turin Via Arcivescovado 1 a. I. étage. Telefon 44-38. Sürgöncim: SALVE.

Frescura Agost új üzlete

FIUME, Kossuth Lajos u. 3.

Beretválógépek a leghíresebb gyárakból, köztük a szabadalmazott „MIWA” beretválókészülék, mely speciális konstrukciójánál fogva s a beretvaél kítűnő :: szerkezete folytán a legerősebb szakálnövésnél teljes garanciát nyújt. ::

Nagymennyiségű eddig még nem tapasztalt olcsóságú mindenféle cipőkészletek érkeztek.

Alapított: 1778.**Saját termés!****Számos kitüntetés!**

A leghíresebb finom palack és asztali borok, Asti Spumanti és habzó Refosco valamint francia pezsgő — kapható: —

Cerovaz Antonionál - Pingvente (Istria)

Különlegesség:

Szőlőnedv, kitűnő alkoholmentes ital, a legtekintélyesebb orvosok által ajánlva.

Főraktár Ausztria és Magyarország részére:

Bruck a Mur

Fiume, a Magyar-Horvát tengerpart, Horvátország, Istria és Dalmácia részére:

Fabich Ferdinando, Fiume.**:: Telefon 10-34 ::****Első Tengerparti Gőzüzemű Szeszpároló**

FIUME. Részv. Társ. Fiume.

Különlegesség: „Árpád” Elixir a legjobb antikolerikus erősítő. Kicsinybeni árusítás:

Via Gaet Donizetti 15. (ex Via Canale) Tel. 407.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart” lapkiadó vállalat.

„Mercur” könyvnyomdai műintézet**FIUME**

Via Operai 12.

Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlással vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos Chilko József

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméból a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olesó fürdőbérletjegyek.

:: A turini kiállításra utazók figyelmébe! ::**Hôtel Monopol Meublé**

Via Accademia Albertina 37. szám (a Corso Vittorio Emanuele sarkán)

Turin egyetlen német szállodája.3 percnyire a „Porta Nuova” központi pályaudvartól,
2 percnyire a kiállítás főbejáratától.**ÁRAK 3 LIRÁTÓL FELJEBB.**

Modern kényelem! - Német levelezés és kiszolgálás!

Tulajdonos Meyer M.

TUDJA MEG,

hogy a „Magyar Fürdőkalauz” 1912. évi impozáns hetedik kiadása január havában közjegyzőileg igazolt negyvenezer példányban küldetik ingyen széjjel és megkapja

Magyarországon

minden orvos, fogorvos, ügyvéd, gyógyszerész, egyesület, olvasó- és társaskör, fürdő- és nyaralóegyesület, penzió, szanatórium, kórház, vendéglő és kávéház, szálloda, nemkülönben elhelyeztetik egész éven át

MINDEN

vasuti- és hajófülkében, háló és étkezőkocsiban, vasuti- és hajó-várótermekben. Az óriási és praktikus terjesztés révén a nagy munka sok millió

EMBER

kezében fordul meg, tehát hirdetési rovata eredményt illetőleg felülmul minden más reklámot. Irjon haladéktalanul egy ingyenes hirdetési prospektusért, mert időt és pénzt veszít, ha hirdetése nem jelenik meg a „Magyar Fürdőkalauz” 1912. évi kiadásában.

„MAGYAR FÜRDŐKALAUZ” kiadóhivatala, Budapest, VI., Eötvös u. 36.

Nyomatott „Mercur” nyomdájában Fiume.